

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpíacz, a váro-
szállás szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos pejt
soronkint 5 kr-ával
számítanak.

Epilogus.

— november 21.

(Dr. Sz. K.) Hős költemények befejezése, velőkig ható tragikai fejlemények végződése, a szellem harcainak elcsitulása, az ellenzók kiegészítése az étellel, vagy a halállal: azt szokták epilogusnak nevezni nemesebb, jobb értelemben.

És ha már most mégis epilogust függesztünk egy koresszülött kérész életének befejeztéhez, bizonyára nem azért teszszük, — mintha az élet egyetlen frázisát, bármily kicsiny nyilvánulását a hős, a tragikus, a szellem magaslatára akarnók emelni, csupán azért, hogy rövid összegezésben előttünk álljon a maga sivár hatástalanságban, örök elrettentő például az az ártatlan küzdelem, a mi négy hétig, 29 napig jobb ügyhöz méltó kitartással folyt a hazafiaság ál jelszavaival a mi parlamentünkben s most ime végsőt lehell.

Harangszó nem bug koporsójának, szülei nem siratják, hanem a haza minden jobbjai megkönnyebbülten sóhajtanak föl a halálbirére, a minthogy a járvány megszűntekor fölszabadulnak a hazafias aggály békői, — s a mint hogy megnyugvással veszik pusztulását a koresszülöttnek, a

mely családi fészkek szegénye, átka, esufsa volt. Bizony koresszülött volt az obstrukció fogantatása perczeitől fogva, egy idomtalan, alaktalan hustömög, kipattanva a házszabályok lékein, üvöltve bömbölve bárdolatlanul s megis etette a kenyeret az éhezők elől s romlással fenyegette a családi tűzhely fundamentumait.

Most, hogy szerencsésen elhantoljuk, fölmentve érezzük magunkat a közmondás kényszere alól, hogy a holtakról jobb semmit, mint rosszat beszélni s a fölmentés ítéletével segítségünkre jön a közvélemény, mely átkozta a kis halottat a míg életben volt és segített neki sirját megásni.

Bizony, vér, gondolat, gerincz nélküli vala szegény. Csak szufflaja volt nagy, a míg gyámolítói azt benne birták tartani. De nem lüktet zsigereiben a nemzeti akarát melengető vérforrása, nem tartotta fenn a közérzület gerinczoszlopa szánalmas, néma testét s nem született agyában nemes és ép gondolatok, nyílt öntudatlanságban élt azonban benne a léterővel s minden főnállóval való elégedetlenség, a nemtelen érzések egész raja, mert förtelmességének teljes tudatában föl-lázadt a természet ellen, mert

semmi széppel, jóval nem áldotta meg.

Kisérteteket idézett föl régmúlt időkből, melyekről országvilág tudta, hogy a Kálmán király boszorkányainak édes testvérei, kéjelegve s bosszuvágytól lihegve gázolt a sérthetetlen, a szent magánbecsületben, lábbal tiporva s neveltségessé tette vérell szerzett, a véren megtartott drága jogainkat, szemben állott a közakarattal s magát annak illetéktelen képviselőjéül toltta föl, teleköpködte a küzdelmek tiszta porondját, sárral feckendezte be a legnemesebb intenciákat, rágalmazta a tisztességes törekvéseket, hazudta a hazafias kötelességet s létjoga ekként csupa fikció volt. Ennyi szegény, ennyi gyalázat szállt fejére, pedig bűneinek egész sorozatát a vázlatban nem is merítettük ki.

Büzös lehelete nyomán ott ólalkodott az alkotmányválság dögletes pestise, a parlamentárizmus esődje s a személyes bosszu ragályos kócsirái, miket az ország irányadó testületéből — hála Isten — nem tudtak a közvéleménybe suggerálni.

Bele kell hát göngyölni holttestét sublimát-oldattal átítatott fertőtlenítő lepedőjébe az igazmondásnak, a tiszta hazafiságnak s akként kell elföldelni a temető-

TARCZA.

Örök szerelmek.

Egy napon azt mondta leány a fiúnak: — felejtsen el!

Olyan könnyen mondta, mintha csak azt mondta volna, hogy oltsa el a gyertyát.

Könnyen mondta ki. Nem esett nehezére. Az üres szív olyan semminek nézi a teli szívet. Hajigálóz vele mint a labdával. Elveti messzire, s ott hagyja, a hová esett, felé sem néz többet. A szegény elhagyott, elhagyatott szív pedig fájján húzódik meg a bozótba, a sűrűbe, s örül ha nem látják s mit csináljon egyebet, gondol ő reá. Nem tud felejteni!

Eddig mindenben engedelmeskedett az ő parancsának, ez az első eset, hogy nem teszi. — Hiába kísérti a hang:

— Felejtsen el! Felejtsen el!

— A fiu ment jobbra, a leány pedig ment balra.

Szegény fiu! Megesik rajta a szívem, ha bszembe jut. Pedig de sokszor ju szegény az eszembe.

*

Egyszer megint egy-egy szép asszony mondta azt a fiúnak:

— Szeretlek:

Ugy mondta, a hogy azt csak egy reménytelen, esalódott asszony mondhatja annak, a kit szeret . . . Pedig nem szeret, csak azt hiszi, hogy médium lesz a bosszura.

— Igen, megtörtént.

Csunya, ködös, borongós őszi este volt. Uoottan lobogtak a gázlángok az utczán, nem birtak áthatni a ködrétegen, mely átölelte őket. Ilyen időben örütség künn járni. Vadabb ideát nem találhat az ember, minthogy kimenjen, nem talál most odakünn semmire, ha csak egy hatalmas náthára nem. No legfeljebb látogatást tehet az ember. A fiu elment a szép asszonyhoz

— Nem minden boldogság!

Nem értette mint mond az asszony.

— Boldogságnak hívják, de nem az én tudom . . .

— Még most sem értem!

— Gyermekek! Mit tart maga boldogságnak? De komolyan beszéljen.

— Komolyan — Szeretni . . .

Az asszony igent intett fejével.

. . . Szeretve lenni . . .

Ujra intett.

. . . Például — a maga sorsát, asszonyom.

Megrettenve kapta fel a fejét. Aztán ajkát keserű mosolyra vonva, legyezője után nyult, azt csapkodta a kezébe.

— Az én sorsom? Ugyan hagyja,

mondtam, hogy komolyan beszéljen. Ez tréfa, tudom tréfa.

— De . . .

— Sohse nézzen! Tudom, azt mondják rólam hogy én boldog vagyok, férjem előkelő ember, egyike a társaságból valóknak, én fiatal vagyok, no meg hát nem vagyok még sem olyan esunya, hogy utánam ne nézzenek az emberek . . . Ez volna a boldogság.

— Ebből folyik.

A szép asszony némán intett. Két ajka megnyílt, a vakító fehér fogsor megvillant.

— Ez már elég volna a boldogsághoz, hogy ha . . .

— Ha . . .

— Nem hiányoznék valami belőle, a mi nélkül nincs boldogság.

— Az? — Hát hogy is mondjam?

Az a közösség a szerelemben . . . Ezt nem érti, de nem is értheti. Megmagyarázom. — Hallgassa meg. Mikor férjem nőül vett, imádtam őt. — Imádtam őt vakon, önfeláldozóan, ahogy egy romlatlan gyenge lányka szerethet egy férfit, a ki őt elvakította. Azt hittem ő is szeret, hisz mondta! Elvett. Én azzal az epedésgazdag rettegéssel lépem át hálósobám küszöbét, melyet az önfeláldozó szűz érez, ha egygyé lesz azzal, akit szeret s a ki őt is szereti. Hamar rájöttem, hogy meg vagyok csalva. Férjem szerette, ha za-

nek félreeső árkába. A kik ezt megeselekszük, a haza polgárainak a legnagyobb szolgálatot teendik.

És íme, szülő-félszékében a rokonok járnak elől ebben, hogy a hamisítatlan parlamentárizmus levegőjét az obstrukció baczilusai meg ne mételvezhessék többé! Eötvös és Olay nyílt állásfoglalása után maga a függetlenségi párt s annak józan elemei nyilvánították ki lelki megkönnyebbülésüket ez örvendetes haláleset fölött, ami nevető örököst nem hagy maga után, mert öröksége csupa sár, piszok és szégyen.

A függetlenségi párt minapi értekezletén a párt alelnöke: Győry Elek, „örömmel üdvözölte az akciónak azt a momentumát, midőn a küzdelmet az indemnitás terére viszik át”, magyarul mondván: mikor a kormányzat elemei elvi harcra teszik a személyes gyűlölség szapora szavú s vehemens küzdelmének helyébe. Ott már találkoznak ezen a magaslaton, tisztességesen harcoló felekkel, kiknek a fegyverök tisztessége nem engedte meg, hogy azt az eddig folytatott piszkos küzdelmekben megszégyenítsék. — Itt már lesz a harcban hűv, meggyőződés s egynél több okunk van azt hinni, hogy a szabadelvű párt nem fog legyőzve kikerülni az összeütközésből.

Hanem aztán meg ne próbálják az átkos halottat megérdemelt sirjából föltámasztani, mert brutális erejével fog találkozni a földzudult méltatlankodásának s ismét eltemetjük — de nem egyedül!

A szem higiéniája.

— Burger Péter dr. ily című művéből a befejező rész mutatványkép. —

Miután letírgyaltuk a különböző szembajokat, melyektől óvakodhatunk és elmondottuk a módokat, melyek szerint az történhetik; illik hogy végezetül megfeleljünk a kérdésre: hány ember kerülhet el a szembaját, ha az itt elmondott elvek szerint óvakodni tudna?

Sajnos azoknak száma, most még daczára a nagyon kifejtett statistikának eddig meg nem állapítható, mert:

1 ször nem minden szembajos keresi fel a szemorvost;

2 ször nem minden szembajos elégzik meg egy szemorvossal;

3-ször nem minden szemorvos ad ki statistikát;

4 ször nem minden statiszta van helyesen összeállítva a szembajok okát illetőleg. Így aztán kérdéses, egyáltalában képesek leszünk-e valaha teljesen pontosan megfelelni e kérdésre.

Ennek daczára abban a helyzetben vagyunk, hogy megközelítő pontossággal kimutathatjuk a vakok statistikájából, kik lettek volna megmenthetők vagy megóvhatók.

Georg Mayr München (1876) mintegy 208,381.478 a világ minden tájáról ez irányban vizsgált embernél 180.537 vakot talált, tehát minden 100.000-re 87 et.

Európában a legnagyobb arányszámot Norvégia 13.63%; 100.000-re Magyarország 12.01%, Spanyolország 11.26%, Olaszország 10.16%, Angolország 9.85%, Ausztria 5.55: 10.000-re adja.

Tekintve Magyarországot 15.417.980 lakosából 18.523 vak van, csaknem legtöbb egész Európában. Igen örvendetes azonban azon körülmény, hogy az utolsó két évtizedben lassan bár, de apad a vakok száma, a mi tekintve a népesedés szaporodását és az ipar és forgalom nagymérvű föllendülését, valóságai ketős eredmény és kétségtelen bizonyítéka a gyógykezelés és egészségügy fejlődésének.

Mindenesetre szükséges, hogy minden népszámláláskor a vakok is számba

vétessenek és e tekintetben elfogadható Fuchs ajánlata, hogy mindenki, a ki az ujjakat egy méterre olvasni nem képes, világtalannak vétessék.

Ezt laikus is elvégezhetné és csak a vakok okának megállapítása volna orvosra bízandó.

Kohn Herman 1880-ban többek segítségével oly statisztikát állított össze 25.73, részint csak egy, részint mindkét szemre világtalannak, melynél három csoportba osztályozta őket, u. m.:

1. Olyanokra, melyeket sem megmenteni, sem megóvni nem lehetett volna;
2. Melyek talán megóvhatók vagy kellő időben gyógyíthatók lettek volna;
3. Melyek kellő óvrendszabályok alkalmazása, vagy idejekorán alkalmazott orvosi segély által megmenthetők lettek volna.

E statisztikából azon szomorú tapasztalatra jutott, hogy ezer közül 225 az első, 449 a második és 326 a harmadik kategóriába volt sorozható.

Másoknak ugyanily irányu vizsgálatai szintén ezt eredményezvén, legnagyobb határozottsággal állítható, hogy 40%-a az összes világtalannak meglett volna menthető. E 40 százalék azonban csak a megmenthető vakoknak száma; de mily nagy lehet a megelőzhető szembajok száma? mert hála az Egnek, nem minden szembaj vezet vakosságra.

Erre nézve ugyancsak van Kohnnak statistikája 70174 szembetegről, melyből kitűnik, hogy azoknak 38%-a volt megelőzhető.

Feltéve, hogy csak egyharmadát a szembetegségeknek megelőzni, egyharmadánál a vakoknak lehetne a látóképességet megtartani; nem-e ógbe kiáltó bűn, ha a társadalom ezt lehetővé nem teszi; nem-e elegendő ok, hogy minden követ megmozgassunk annyi siralom és bánat enyhítésére és annyi munkaerő megmentésére?

Fuchs tanár igen érdekes számítást tett: Mennyit költ Európa évente a vakok eltartására és mennyit veszít munkaerőben.

Mintegy 1000 emberre számít 1 vakot. Európában 311.000 ilyen van és ha

varba jöttem, — azon mulatott. Egy dobozi adott nekem át, hogy nézzem át, mi van benne. Szeretőinek arcképei, levelei, hajfűrtjei, járettierjei voltak benne. Azon mulatott, hogy zavarba jöttem azok látásán. Ettől kezdve aztán mindig róluk beszélt. Elmondta mindegyiknek a történetét, ő kitől vette aztán kinek adta el. Pfüj! szédülök, ha rá gondolok. Aztán azt mondja, hogy az ember igazán csak a szeretőjét tudja szeretni; és azt nekem mondta — a feleségének. Elmondotta, hogy milyen próbákat csinált. — hogy jelét adja, mennyire szereti a kis Bimbót, a Zuleikát (annak is van egy utálatos története, hogy miért hívják Zuleikának.) Elmondott dolgokat, melyeket rémülten hallgattam, mert ő volt veszélyben. De ez nem sokáig tartott. Hála Istennek! — Kezdtém érezni, hogy én vagyok a szeretője, hogy hozzám csak azért jön, mert a felesége vagyok. Igen, éreztem, hogy én nem vagyok egyebe annak a férfinak, mint egy háztartási ezikk. Kezdtém felfogni a helyzetemet. — Jaj annak, a ki gondolkozni kezd. Kezdtém kiábrándulni, s ma már mindennek vége van, ő a férjem, de éppen csak annyiban, hogy az ő nevét viseltem a leveleken és esomagokon, a miket kapok. Igen ám, csak hogy ez az egyik oldala a történetemnek, — jön a másik.

A szép asszony észrevette, hogy ez az elbeszélés lekergette a fiu arczáról a vért.

Fázott.

— Igvék egy kis teát még. Különböben majd fölmelegíti ez a második kis történet.

— Én ott jártam a szívem történetében, hogy kezdett előttem az a férfi érdemtelenné lenni nagy szerelmemre. — Kezdtém elhidegülni iránta. Ő folytatta kedvteléseit, de mindig alább-alább hagyott vele, sőt gyakran megtörtént, hogy bucsut vett volna ott hagyott, már bántotta a dolog. Egyszerre azonban elmaradtak az elbeszélések. Ő gyakran jött be hozzám, mellém ült, soká hallgatva nézte kézi munkáimat, aztán arcomat. Néha kezemet elvonta, hogy megeseókolja s egyszer megeseókolja s egyszer átölelte a derekamat. Sejtetem, hogy mi történt vele — belém szeretett. Belém szeretett akkor, mikor én már undorral fordultam el tőle s mikor ölelése kínzás volt. Sokszor állott hálószobám ajtaja előtt, könyörgött, hogy nyissak ajtót. Nem tettem. És nem fogom soha tenni.

— Igvék egy pohár vizet, az talán lehűti . . .

A szép asszony aztán oda hajtotta fejét a fiu vállára.

— Tudod, most már, hogy miért szeretlek én téged olyan nagyon! Mert ilyenkor vagyok boldog!

A fiu hitt neki.

Szegény asszony, szegény fiu! a kik egymást csalják.

*

Egyszer megint a fiu összeakadt egy kis varró leánnyal. Megbarátkoztak és megszerették egymást.

Olyan hamar talált egymásra két szív, amely megéri egymást. Lám, ezeknek sem kellett sok. Rendesen egy félhomályos utcában találkoztak. Nem mertek kijönni a világosabbakba. Féltek. Rossz szíja van az embernek, a világnak karöltve mehetnek, tegezhetik egymást, senki sem hallja.

— Tudod, hogy haragszom rád, hogy nagyon haragszom rád mondta a leány.

— Ne ijesztgess, édesem!

— Haragszom és ha nem szeretnélek annyira, azt mondanám neked fel is ut, alá is ut.

A fiu elkezdte csókolni a leány kezét.

— Bocsáss meg!

— Engesztelj ki. De várj, hisz azt sem tudom, hogy miért haragszom rád.

— Igaz, igaz, no mond!

— Hát azért, mert te nem szeretsz eléggé. Ez nem szereltem . . . Szeress úgy mint én teged.

— Ugy hogy már jobban nem is lehet. Egy példát mondom, hogy mennyire.

Elmondott egy történetet. Megkérte egy ur, egy tisztességes kereskedő segédét. Azt ígérte, hogy mindene lesz a mit kíván a mi vágy megszületik gondolatában, az minden meglesz. Ő csinált stáfringot, berendezi a lakást. — Kedves

csak 1 koronát számítunk naponként és fejenként eltartásra: az egy évben 118 millió korona; és ha még feltesszük is, hogy azok egy negyede vagyos, marad 85 millió teher a társadalmon. Vegyük ehhez, hogy a megmenthető volt egyharmada, fejenként csak 2 koronát keresett volna naponta, az évente — 300 munkanapot számítva — 62 millió koronát tenne ki. Összegezve e két tételt, összesen 147 millió koronát veszít e czímen Európa maga.

Fuchs szerint az államok eddig — eltekintve néhány iskola-szabályrendelet és a trachoma óvintézkedéseket, — vajmi keveset tettek a vakok számának csökkentésére.

A vakok intézeteinek neveléses csekély száma és egyéb intézetek fenntartásához csekély összeggel járulván, keveset lendítenek ez irányban az államok; tehát szerény véleményem szerint is, sokkal nagyobb érdem volna arról gondoskodni, hogy a fennálló e nemű intézetek is bezárassanak vakok hiányában, mintsem újak építtessenek.

Az egyes fejezeteknél igyekeztem teljesen leplezetlenül körvonalozni az állam és törvényhozás teendőit ez irányban és itt csupán néhány általános észrevételt kockáztatok.

1-ször. Az államnak gondoskodni kell, hogy orvosai a szemészetben teljesen kiképeztesse.

2-ször. Állami segélyvel mozdítandó elő, hogy gyér lakosságú vagy szegény vidékeken orvosok letelepedhessenek.

3-ször. Minden nyilvános szemészeti rendelő intézet állami segélyben részesítendő.

4-ször. A legfőbb állami egészségügyi fórumnál egy szemorvosnak helye és szava legyen, ki az e téren előforduló minden mozzanatoknak központja és lelke legyen.

5-ször. Kell, hogy az állam, egészségügyi oktatással az iskolákban, nyilvános ingyenes felolvasásokkal, jó népszerű művek terjesztésével, szabad liceumokkal; a népet szeméinek megóvásáról felvilágo-

puha kis fészek lesz. Neki nem kell más, csak az ő szerelme, kikoszarozta a kőröt. — Egyszerűen kiadta neki az utat. Hogy miért? Mért!! A leányok és asszonyok legjobban úgy szeretnek felelni a kérdésekre, hogy:

— Mert!! Cak!! Azért!! Ő is úgy felelt a kérőjének.

— Tudod e, mi az a „mert!“

A fiu játszott a tudatlant.

— Nem én!

— Oh maeska! mert szeretek valakit nagyon, de nagyon. De azt csak tudod, ki az a valaki.

Egy n elég kézszerítés felelt rá:

— Igen, tudom.

A leány szeretője lett a fiúnak. Anyira szerette, hogy elbukott miatta. Eltek együtt egy darabig, aztán a fiu elhagyta. — Ugy maradt el a leánytól, hogy az hirt sem hallott róla.

— Szegény leány magadra maradtál! Magadra nagy szerelmeddel, gyalázattal.

*

Ezek mind örök szerelmesek. Ezek hittek, hogy esalódjának és hitettek, mert esalódtak.

Tudnék én sok ilyen történetet.

Egyszer majd elmondom. Azok nem lesznek ilyen hétköznapiak. — Bonyolultak és szomorúbbak.

Ezeket fogom én csak pontosan elmondhatsz. — Hiszen azokat én legjobban tudhatom.

De hagyjuk most... hanem azért csak higgyünk az örök szerelemben.

Rexa Rezső.

sítsa és orvosi segély sürgős igénybevételének szükségességére megtanítsa.

Míg az állam e köteleit teljesítendő a társadalomnak kell odaműködni, hogy a nép e tekintetben felvilágosíttassék; és e célra hatalmas tényezők a népszerű felolvasások. A tudósok feladata marad kitartó szorgalom- és munkássággal kutatni a módok után, melyek szerint mentől több szembajti lehetne alkalmas elővigyázati és óvintézkedésekkel elhárítani, amire a mai találmányok és felfedezésekben gazdag korban alapos a reményünk.

Vajjon csak néhány évtized előtt is nem kinevettek volna, ha arról álmodoznánk, hogy létezni fog egy szer, melylyel altatás nélkül lehető lesz a szemén és a szemben a legsúlyosabb mütéket elvégezni? és ma már létezni sem tudnánk Cocoin nélkül a szemészetben.

100 év előtt ki hitte volna a hólyagos himlő okozta pusztulása a szemeknek mely pedig 35-öt szolgáltatta a vakoknak, a véd himlő oltással egyszerre el fog tűnni?

Igy lehet és kell a rák, tüdővész, diptherisz syphilis stb. ellen óvszert találni, a zöld és szürke hólyag eredetét kikutatni.

Tényleg az orvosi tudomány legnagyobb vívmánya lenne a ssemek gyógyítása helyébe a szembajjoktól való megóvását teherelni, ami, hogy valamikor sikerüljön, adja az ég!

A színészet története Debreczenben.

Az iskolai színézzel, mely a 17. és 18-dik században mind a protestánsok, mind a katolikusok, különösen a jesuiták és piaristák iskoláiban gyakran fordul elő, Debreczenben alig találkozunk. Eddig legalább a Csokonai idejében és az ő tiszteletére később tartott egy pár ifjusági előadásról fennmaradt tudósítást kivéve, nem ösmeretek előttem olyan nyomok, melyek arra mutatnának, hogy a ref. főiskolában divatban lett volna az ifjusági színészet, mint divatban volt az felső Magyarország protestáns iskoláiban, például Bártfán, Kassán, Eperjesen. Ugy látszik, hogy Kálvinnak szigorubb, némely dolgokban zordon szelleme nem engedte ezt főiskolánkban kifejezni. A mint azonban a 18-dik század elején 1719-ben a piaristák megtelepedtek Debreczenben, debreczeni iskolájukba épen úgy behozták az iskolai színészetet, mint többi tanintézetekben Privigvén, Podolinban vagy Szentgyörgyön. Természetes, hogy az iskolai színészet szorosan véve nem a művészetek birodalmába hanem a tanítási eszközök közé tartozik, célja nem annyira aesthetikai, hanem részint erkölcsi részint paedagogiai; az ifjak mozgási előadási ügyességének — és minthogy jó részben latin nyelven folyt — a latin beszédben és a mythológiában való gyakorlottságuknak kifejtését tartotta szem előtt. A helybeli piarista rend könyvtárában vannak egyes darabot kéziratban és nyomtatásban, melyeket a helybeli piarista iskolában a 18-ik század folyamán előadtak, miben sem különbözök azon többi szindaraboktól, melyek ez időből nyomtatásban elég nagy számmal maradtak fenn.

Ezen latin iskolai szindarabokat lehet a debreczeni színészet első zsengei gyanánt tekinteni, ha ugyan a színészet birodalmába akarjuk őket számítani.

A magyar színészetnek kezdete a nemzeti ébredés nevezetes esztendejére az 1790-ik esztendejére esik. 1790. október 25-én volt az első színi előadás Budán, azon nevezetes országgyűlés folyama alatt, melytől szokta nemzeti irodalomtörténetünk, sőt egész történelmünk legújabb korát és egyszersmind a magyar szellem

ujra ébredését számítani. Hogy milyen buzgósággal igyekezett az első szintársulat, Kelemen László vezetése és a nádornak, Battyháni József hercegprimásnak, gróf Károlyi Józsefnek, gr. Ráday Pálnak és másoknak pártfogása mellett feladatának megfelelni, milyen nehézségekkel kelle megküzdenie a fővárosi német színézzel szemben, itt bővebben nem írhatjuk le. Annyi bizonyos, hogy ezen első magyar színésztársaság 1795-nél tovább nem tudta magát a fővárosban fentartani, Kecskeméten próbált szerencsét, azonban itt sem tudván lételet biztosítani, feloszlott.

Szerencsésebb és állandóbb volt a kolozsvári vagy erdélyi nemzeti játszó társaság, melynek alapítója a négy Fejér testvér volt. Ezen társaság Kolozsvárra 1792. nov. 11-én tartotta első előadását a „Titkos ellenkezés“ című darabban. Az 1795-iki erdélyi országgyűlés felfogá a magyar színészet fontosságát és országos bizottmányt nevezett ki, mely az állandó színház építésére gyűjtést rendezzen és a társaság szellemi és anyagi ügyeit igazgassa. De az erdélyi magyar szintársaság éltető lelke, legnagyobb pártfogója, sőt valóságos igazgatója báró Wesselényi Miklós volt, ki tömördek fáradsággal és anyagi áldozattal oda vitte az erdélyi színészet ügyét, hogy pár év múlva Magyarországára is mehetett ki szintársulat, mely a magyar nyelv és nemzetiség nagy fontosságú ügyét és érdekeit terjeszthette, vagy hogy akkori kifejezést használjunk, amely valóban „a nemzeti nyelv és magyar érzések pallérozására szolgáló institutum“ volt. Itt kezdődik már a debreczeni színészet története.

Előre kell bocsátanom, hogy általában a magyar színészet története és épen a debreczeni színügynök története még eddig meglehetősen homályban van. Vahot Imre, ki a „Magyar Thalia“-ban 1853-ban adja a „magyar Játékszín“ történetét, azt mondja, hogy Wesselényi csak 1806-ban bocsátotta ki az első színész rajt Debreczenbe. A magyar színészet másik történetírója Könyves Máté is csak annyit említi, hogy 1806. május havában jött ki az első színész társaság Debreczenbe Ernyi Mihály vezetése alatt. Bizonyos azonban, a mint Szücs István is Debreczen történetében röviden felemlíti és eddig nyulnak fel az általam eddig ismert tudósítások, hogy Debreczenben már 1798-ban magyar szintársulat működött.

(Folyt. köv.)

Az új táblai elnök beigtatása.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, november 21.

Az új táblai elnök, Bernáth Elemér beigtatása ma délelőt ment végbe. A kir. tábla d. e. tartott teljes tanácsülésén igtatta be új elnökét.

A tanácssterem, hol az installáció végbement, zsufolásig megtelt. Ott voltak a kir. tábla birói kara, Degenfeld József gróf főispán, Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Kiss Áron, dr. Wolaffka Nándor püspökök, Komlóssy Arthur városi, Weszprémy Zoltán megyei főjegyzők, lovag Dobieczy Sándor vasuti üzletvezető, Sziegmeth Károly, Vecsey Imre t. főjegyző, Ábrahám László városi főügyész, dr. Magoss György városi alügyész, Igyártó Sándor törv. elnök a törvényszék birói karával, az ügyvédi kamara képviselőjében Márk Endre, dr. Megyery Pál, dr. Kemény Mór, Des Combes Henrik, dr. Freund Jenő, dr. Weisz József, dr.

Popper Mór, Orbán József, dr. Reichard Manó, stb. a kir. ügyészség Simonffy Béla dr. kir. ügyész vezetésével, Fazekas Sándor főrealiskolai igazgató, Csath Sándor postafőnök, Reichman Ármin hitközségi elnök, a közjegyzői kamara Lestyán Adorján székelyhídi kir. közjegyző vezetésével, gróf Pongrácz Jenő, dr. Kaisler György Szilágyvármegye alispánja küldöttséggel, Lator Sándor Máramarosvármegye alispánja küldöttséggel, a máramaros-szigeti ügyvédi kamara küldöttsége dr. Korányi elnök vezetésével, a tábla kerületébe tartozó összes törvényszékek, járásbírók, bíróságek küldöttei, a karzatot pedig nagyszámu intelligens hölgyközönség foglalta el.

A teljes ülésen bessenyei Széll Farkas tanácselnök elnökölt. Röviden jelezte a mai ülés czélját s az ülést megnyitotta.

Az ülés megnyitása után három tagu küldöttség ment az új elnökért. A küldöttség tagjai voltak: Szeghő István tanácselnök, Unger Gusztáv és Sztancsek János táblabírók.

Sűrű éljenzés hangzott fel a teremben, mikor Bernáth Elemér belépett. Az új elnök egyenesen az elnököl Széll Farkashoz lépett s átnyújtotta neki a felségének a kinevezésről szóló okiratát.

Most az eskütétel következett. Menyeyi elnöki titkár olvasta az eskü szövegét, mit az új elnök érezes hangon mondott utána.

Az eskü letétele után Bernáth Elemér elfoglalta az elnöki széket.

Majd Széll Farkas tanácselnök üdvözölte egy a maga, mint bírótársai nevében, rövid, meleg, szép beszéd kíséretében. Széll Farkas üdvözölő szavaira Bernáth Elemér a következőképen válaszolt:

Méltóságos tanácselnök ur!

Mélyen tisztelt bíró társaim!

Midőn a Császári és Apostoli Királyi Felsőbíró legmagasabb elhatározásából s a magyar kormány kitüntető bizalmából a debreczeni kir. ítélőtábla elnöki székét elfoglalom, szívem sugallatát követem a midőn ez ünnepélyes órában bíró társaimhoz néhány szót intézek.

Első sorban is hálás köszönetemet nyilvánítom azokért a meleg és rokonszenves szavakért, a melyekkel Széll Farkas tanácselnök ur a méltósága hivatalom elfoglalása alkalmával a díszes testület nevében üdvözölt. E meleg és rokonszenves fogadtatásban biztos zálogát látom annak, hogy köztem és a bírói testület között a jó egyetértés és kölcsönös bizalom és a hivatalos támogatás, — a jogszolgáltatás előnyére, — mindenkor hasznos lesz.

De Méltóságodnak külön is nagy köszönettel tartozom, mert Méltóságod több mint fél éven át vezetője volt a magas bíróságnak s ez állását annyi bölcsességgel és tapintattal, oly kiváló szakértelemmel, példás kitartó szorgalommal töltötte be, hogy ez által minyájunk elismerését vivta ki.

E kir. ítélőtáblánk nagyérdemű elnöke Puky Gyula, a jogszolgáltatás nagy veszteségére, nyugalomba vonult. Lehetetlen ez ünnepélyes órában megemlékezni arról a kitünő jogászról és báróról, a bölcs és tapintatos elnökről, az alapos és széles ismeretekkel bíró jogtudósról; a kinek bölcs vezetése alatt a debreczeni kir. ítélő-

tábla a jogszolgáltatás oly magas fokára emelkedett és a ki nem csak jeles bíró, hanem a társadalomnak is kimagasló alakja s egyik kitünősége volt, hogy a kiváló tulajdona által emelte az elnöki állás tekintélyét.

Erzem a nehéz feladatot, a mely reám ily kitünő elnök után várakozik, de biztatást nyerek egyrészt abból, hogy a gyakorlati jogtudomány az azon kincseit, a melyek az ő elnöksége alatt ezen falak között összegyűjtöttek, örökségül fogom kapni, másrészt biztat annak tudata, hogy a magas bírói testület tagjaiban a magyar igazságszolgáltatásnak annyi jeles férfiat látom magam körül sorakozni.

Az emberi természetben rejlik az, hogy törekszik a fejlődés, a haladás és a tökéletesbülés felé, úgy az egyes társadalmi alkotásokban, mint a tudomány minden ágában naponta észleljük a haladást.

Ugy van ez a jogtudomány mezején s a gyakorlati jogszolgáltatás terén is. Csak az utóbbi 30 év alatt hazánkban is minő gyökeres átalakuláson kellett keresztül menni törvénykezésünknek, hogy hozadalmas és merev irásbeliség nyűgéből a bírói meggyőző és kimondásait nem egyszer korlátozó eme régi rendszerből, — a közvetlenség és szóbeliség elvégig eljutottunk s hogy törvénykönyveinkbe iktattuk nagy igazságügyi reformatorunknak Szilágyi Dezsőnek egyik legszebb jogai alkotását: az 1893/XVIII. t. cikket s annak kimagasló 64. § át, mely gyakorlati jogszolgáltatásunkat a bizonyítékok szabad mérlegelésére emelte.

Minő haladás állott be a büntető jogszolgáltatás terén is, mely a régi táblabírói rendszer s elavult eljárások helyett, a modern igényeknek megfelelő büntető perrendtartást s ezzel kapcsolatosan az esküdtzéki bíráskodást hozta be.

De uraim a legjobb törvény is céltalananná válik, ha annak gyakorlati alkalmazása hivatlan kezébe kerül s a legbőlebb törvényhozási alkotás is hatálytalan marad, ha a gyakorlati életben rosszul hajtják végre.

A törvények végrehajtására mi bírák vagyunk hivatva.

E nemes és fontos feladatnak azonban csak úgy felelhetünk meg, ha testületünk minden tagja mélyen átérzi hivatását és igaz lelkesedéssel és kitartással igyekszik kötelességét hiven teljesíteni, csak úgy lehet működésünknek biztos sikere, csak úgy felelhetünk meg a modern jogszolgáltatás igényeinek, ha a bírói testület minden tagja hivatásának magaslatán áll.

De a bírói tiszt gyakorlásában ne feledjék el uraim soha, hogy önök magyar bírák s az a hagyományos szellem s azok az elvek, a melyeket a magyar judikatura fejlesztett és honosított meg s a mely átment a magyar nép érzületébe, nem jöhet ellenébe a modern jog elveivel.

Epen azért, midőn a magyar bíró igazságot szolgáltat, legyen egyik keze mindig a magyar nép életütere, mert csak így fog diadalmasodni nálunk az, a mire minden jogász törekszik: a valódi igazság.

Nem fejezhetem be szavaimat a nélkül, hogy önökhez bíró társaim s a kerületünkben lévő bíróságokhoz azt a kérést ne intézzem, hogy tekintsenek önök engem mindig igaz barátjuknak, forduljanak hozzám mindig bizalommal, mert a kölcsönös bizalom és egyetértés míg egyrészt kelemesebbé teszi a szolgálatot és fokozza a munka kedvet, addig másrészt a kölcsönös támogatással s a vélemények és nézetek függet-

len közlésével nagyban elősegítjük a jogszolgáltatás érdekeit.

A zárkózottságnak soha sem voltam barátja, a nyílt, egyenes őszinteségnek vagyok híve, ezt követtem mindig, ezt kérem, ezt óhajtom Önöktől is.

Lelkemnek egész erejével fogok hozzá új állásom betöltéséhez, a munkában mindig elől akarok járni s azon hatáskört, melyet a törvény részemre kijelöl, ennek szellemében óhajtom betölteni; ennek keretén belül a törvényt magam iránt szigorúan akarom alkalmazni, — ezt a munkát, ezt az odaadó kötelesség-teljesítést kérem Önöktől is s hogy ez így lesz, biztosít engem a debreczeni kir. ítélőtábla eddigi jó hírneve.

E reményben zárom szavaimat s ajánlom magam szives jóakarataukba s barátságukba.

Az új elnök beszédét több ízben szakították meg a sűrű éljenzés s mikor bevégezte, hosszantartó éljen hangzott fel a teremben.

Végül az új elnök köszönetet mondott a megjelenteknek is, a teljes ülést, más tárgy hiányában bezárta.

Az installáció után az új elnök a tisztelgő küldöttségeket fogadta.

A lakoma.

A táblai elnök tiszteletére ma délben fényes lakoma volt az Arany Bikában, mely félkettőkor kezdődött s jó hangulatban folyt le Magyar testvérek muzsikája mellett. A lakomán megjelent a tábla, a törvényszék bírói kara, az ügyvédi kar csaknem teljes számmal; képviselve voltak a tábla kerületéhez tartozó bíróságok, és a debreczeni hatóságok fejei. Az asztalfőn Bernáth Elemér kir. táblai elnök ült, két oldalán Kiss Áron ev. ref. püspök és Wolafka Nándor v. püspök, mellette Degenfeld József gróf főispán. Melezer ezredes, a másik oldalon Percezel tábornok, bessenyei Széll Farkas táblai tanácselnök, Igyártó Sándor törv. elnök, Kaizler György szilágy megyei alispán, Komlóssy Arthur városi, Veszprémy Zoltán megyei főjegyző, Abraham László városi, Czeglédy Imre megyei, Márk Endre collegiumi főügyész, utóbbi, mint a debreczeni ügyvédi kamara h. elnöke, Balogh Ferencz theol. tanár, dr. Bartha Béla collegiumi dékán, Latinovics Mihály, Pünkösty Ferencz műszaki tanácsos. Bernáth Elemér táblai elnök mondta az első köszöntőt a királyt éltetve.

Degenfeld József gróf főispán emelkedett föl ezután s lelkes beszédben üdvözölte a kormányzására bizott törvényhatóság nevében Bernáth Elemér kir. táblai elnököt. Ékes szavakban fejezte ki azon kívánságát, hogy az új elnök itthon érezze magát Debreczenben.

Kiss Áron ev. ref. püspök őt, mint az egyháznak is buzgó fiát, üdvözli.

Lapunk zártakor a lakoma még tart.

SZINHÁZ.

* **Hadak útja.** Szombaten, Erzsébet napján alkalmi némaképlettel egybekötve mutatták be újra a Hadak útját. Megbol-dogult kinalynékné névünnepe lévén, jónak vélték a színháznál, ha ők is megemlékeznek a névünnepről s a Hadak útja előtt „alkalmi némaképlet“-et mutat-tak be. A közönség valami szépet várt s ha már épen az elhunyt királyné emlé-kének volt szánva a tableaux, a nagyszerűben egyuttal izléses, az emlékezéshez méltó megnyilatkozást reméltek. S e helyett a lehető legizléstelenebb összeállít-sában valami gyászravatalt helyeztek el a színpadon s a gyászravatalon lévő nyitott koporsóban még a társulat egyik női tagját is bele fektették. A ravatal

NAPI HIREK.

körül gyertyák és gyászolók, a színház háttérében pedig egy érthetetlen allegorikus némaképlet emelte a hatást, állítólag az allegorikus kép azt ábrázolta volna, hogy felséges asszonyunk a menyekben megbékült Kossuth Lajossal, valamint Deák Ferencz is jobbát nyújtja Kossuthnak. — Magában véve, még az sem lett volna helyénvaló, hogy a névünnepen ilyen alkalmi tableauxokkal rójják lo a kegyelet adóját, az pláne visszás színben tűnt fel, hogy így rendezték és állították össze a képet, ami nemhogy megilletődést és emlékeztést keltett volna fel bennünk, hanem a bosszankodást. A nagy némaképlet után a *Hadak útja* került elő. Az előadás nem a legjobbak közé tartozott. A rendezés különösen az elején ment gyengén. F. Kállay, Kiss Irén, Székely S. és Makray igyekezetét annyival is inkább elismerjük, mert legalább azon voltak, hogy a darab eddig elért sikeréből ne rontsanak.

A fekete rigó.

Eredeti népszimű dalokkal, 3 felvonásban.
Irta: Ghéczy István.

Nagy érdeklődéssel néztünk elébe a premiérnek, mert a színre kerülő darab szerzője egyik hatalmas alkotásával örökbecsű nevet vívott ki a magyar népszimű irodalomban. Azonban érdeklődésünket nem elégítette ki az előadott darab, minnek oka első látásra abban rejlik, hogy a „Gyimesi vadvirág” szerencséskezű szerzőjétől sikerültebb darabot vártunk volna. Ez ok azonban elesik, ha megfontoljuk, hogy ez a darab megelőzte születésben a Gyimesi vadvirágot.

Öszintén kinyilvánítjuk, hogy a Fekete rigó egy még kísérletképpen elkövetett bűne a zseniális szerzőnek. Meglátászik róla az ügyes színész színpadismerete; a jelenetesekek, tarka-barka epizódok beszövése s ügyes lebonnyolítása az összeköztetéseknek, mind mind a színész éles figyelő tehetségére vallanak s e tekintetben a szindarab nevezhető mesteri alkotásnak. Hanem a külső hatást aztán teljesen levonja a darabban nyilvánuló sok képtelenség; lehetetlen alakok fejtetőre állítása s a magyar nép természetének, jelleme ismeretének teljes hiánya.

A darabnak alig van meseje s ez a csekély mese is valószínűtlenségből van összerakva és hogy mégis kellő sikert aratott, egyrészt a szerző jó nevének, másrészt meg színészeink ügyes, átgondolt játékának köszönhető.

A czimszerepben Serfőzy Zseni hatásos játéka s csinos dalaival aratta a tapsokat. Fáy Flóra az eltévedett Margit szerepében játszott hatásos drámai erővel. F. Csígházy Etel (Fenyőné), ügyes falusi asszony volt, valamint Csügényi Vilma is Veron Panna szerepében. — Kiss Irén, mint Zólyomi Tamás bíró felesége sok humorral játszott. A férfiszereplők közül különösen kivált Bartha alakítása, a ki a parasztnábob göggjét, büszkeségét hűséggel játszotta. — Székely a drámai részben ért el igazán nagy hatást Sziklay (Szelid Gerzson) Szentes (Czinczéd Laczi) Rubos (Senki Miska) kiváló alakítás nyújtottak. Jók voltak még Odry (Nádialussy gróf) és Csáky is, ki a bíró fia szerepében igyekezett elfogadható nyújtani.

A darabot ma megismétlik.

* **Mozgó fényképek és a kinematograf.** Mint a heti műsorból látható a színház igazgatósága keddi, szerda és csütörtökre ismét kitűzte a múlt hóban oly nagy sikert ért el Blumenthal Hadelburg-féle bohózatot, a Mozgó fényképeket, — ezuttal azonban már Steiner budapesti kinematografus közreműködésével, akit sikerült az igazgatóságnak három estére szerződtetni. Közönségünknek élvezetes s tékre van kilátása.

— A „Csokonai-Kör” jubileum rendező bizottsága november hó 22-én kedden d. u. 3 órakor a Csokonai szobában (Keresk. akad. palota) ülést tart, melynek tárgyai lesznek: A vendégek bejelentése és fogadtatása iránti intézkedések. Az elnökség mulhatatlan és pontos megjelenést kér.

— **Vidéki hírapírók gyűlése.** A vidéki hírlapírók szövetsége vasárnap Budapesten a Panónia-szálló külön termében *Kulczyi Zsigmond* elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott a fővárosi kartársak szokatlanul meleg érdeklődése mellett. A gyűlés elfogadta a nyugdíjintézet alapszabályait; ellenben egyelőre elejtette azon tervet, hogy Szegeden a város által ajánlkozott telekre bérházat építsenek a szövetség tőkevagyonából. — Elhatározták, hogy az egyesület vagyonát érték papirokban gyűmölösztetik. A szövetség tagjaiul *Péter Gábor*, *Király Péter* debreczeni és *Porcsalmy Gyula* bősziroményi hírlapírók felvették. — Debreczenből a gyűlésen *Koncz Akos* és *Ujlaki Antal* igazgatósági tagok vettek részt.

— **Uj lapszerkesztő.** *Szathmáry Zoltán* a jónövű író, aki városunkban is több éven át működött, mint hírlapíró, szép kitüntetésben részesült, amennyiben a Nagyváradon megjelenő „*Szabadság*” című napilapnak, mely a vidéken megjelenő napilapok egyik legtekintélyesebbje, felelős szerkesztőjévé lett. A tehetséges író s fáradhatlan munkás e szép sikeréhez teljes szívükből gratulálunk.

— **Ghéczy István Debreczenben.** „A gyimesi vadvirág” zseniális szerzője, mint értesülünk a színészeti jubileum alkalmával városunkba érkezik.

— **Kitüntető megbízás.** A színészeti kiállításra a többek között a kiállítás rendezőbizottsága a szegedi Dugonics-társaságot is meghívta. A társaság köszönettel fogadta a meghívást s képviseltetésével *Ujlaki Antal* hírlapíró társunkat, a társaság érdemes tagját bizta meg.

— **Megfuladt gyerekek.** *Tóth János* kigyó-utcai 6. sz. házában nagy szerencsétlenség történt. Az ottlakó *Levenesek* Lajos kőművesnek egy gyereke a füsttől megfuladt, kettő pedig e sorok írásakor a halállal vívódik. Az esetről a következőket jelentjük: *Levenesek* Lajosné ma reggel 8 órakor a piacra indult. A három kis gyermekére, melyek közül a legidősebb Lajos 5 éves, reáért az ajtót, nem gondolva arra, hogy a tüzhely mellé tett madrácz még nagy szerencsétlenség okozója lehet. Mikor 10 óra felé visszajött a piacról, kinyitva a szoba ajtót, rémülve látta, hogy a szobából óriási füstgomoly tolul ki. A kályhából kipattant szikra ugyanis belekapott a madráczba s egy óra lefolyása alatt teletöltötte füsttel a szobát. A kis gyermekek természetesen nem tudtak menekülni, elkábultak az óriási füsttől s a legnagyobbikat, Lajost anyja már halva találta. A két kisebb gyerek eszméletlenül feküdt a szoba padlóján. Az első orvosi segínyt dr. *Balkányi Ede* ker. orvos nyújtotta, természetesen Lajoson már nem segíthetett; a másik két gyermeket ápolás alá vette, azonban ezeknek állapota is reménytelen. A rendőrség részéről a vizsgálat megejtése végett *Tóth Sándor* r. fogalmazó ment a szerencsétlenség helyére.

— **Petőfi dalkör.** A Petőfi dalkört igen szép kitüntetés érte, amennyiben a *Jókai Mór* elnöke alatt álló „*Petőfi Társaság*” mely irodalmi egyleteinknek egyik legkedveltebbje, — belépett alapító tagjai sorába s erről a társaság főtitkára *Szana Tamás* ur meleg hangu jevelben értesítette a dalkör elnökét. — A dalkör zászlóalap javára pedig egy kedves fiatal leányka *K. Lukács Mariska* 21 frt 20 krt gyűjtött, melyhez a következő szíves adakozók járultak adományaikkal. u. m. Dr. *Wolafka Nándor* v. püspök 5 frt, *Aron Manóné*, özv. *Béressy Sámuelné*, özv. *Komlóssy Imréné*, *Komlóssy Arthurné*, *Komlóssy Dezsőné*, *Rzunyogh Sándorné*, *Szalai Józsefné*, *Tolnay Etelka Tárkányi Péter*, *Nyikos János*, *Polgári Imre* 1—1 frt, *Nemes Gáborné*, *N. N. Szemere Izabella*, *N. N.* 50—50 krt, *Komlóssy Lajos*, *Komlóssy Imre* 40—40 krt, *Komlóssy Rózsika* 20 krt, *K. Lukács Mariska*, *Borus Béla* 1—1 frt, *Báthor Debreczeni Lajos* 20 krt. — Eddigi zászlóalap utolsó kimutatásunk szerint volt: 116 frt 92 kr. melyhez adva a fenti 21 frt krt összesen 138 frt 12 kr a jelenlegi alap. Fogadják a mélyen tisztelt adományozók és a kedves gyűjtő kisasszony a dalkör nevében hálás köszönetemet. Debreczen 1898 nov. 17. Nagy Ferecz a Petőfi dalkör pénztárnoka.

— **Ajándék előfizetőinknek.** Aki a Debreczeni Ellenőrré ez év végéig, tehát egy hónapra előfizet, megkapja a *Civis Naptárt* ingyen.

— **Figyelmeztetésül.** A Hatvan- és Piac utca lakosai figyelmeztetnek, hogy az új házsámtáblákért járó illetekekről szóló nyugták a II-ik kerületi kapitányságnál vannak s azok onnan az illeték lefizetése után kiválthatók. Felhívtnak mindazok, kik még illeteküket be nem fizették, hogy minél előbb befizessék, mert különben végrehajtás fog ellenük elrendeltetni.

— **Az ipartestület.** Az iparoskör választmányából kiküldött bizottság, az ipartestület megalakítása ügyében tartott ülésén, utóbbi előjárásának névsorát, az alant elsorolt szakmák szerint beosztva az alapszabályok értelmében oly formán jelölte, hogy abban minden iparág jelesebb képviselői szerepelnek. E megállapodás szerint az Ipartestület tisztikarába és előljárárságába következők jelöltek: Elnök: *Tóth Kálmán*, kinek a testület létrejötté körül nagy része van. Számvizsgálók: *Röszler Richárd* építész, *Jobbagy Imre* timár, *Koncz Lajos* bankhivatalnok.

Előjárósági tagok: Csizmadia iparosok részéről: *Kurucz Miklós*, *Varkoly József*. Czipészek részéről: *Weidner Gusztáv*, *Kiss J. Ferencz*. Szabók részéről: *Tóth Kálmán*, *Szedlák József*. Asztalos-, kárposok részéről: *Dinyés Gyula*, *Náday Rezsó*. Timárok részéről: *Ekli Gábor*, *Fazekas István*. Kötélverők közül: *Nagy Gábor*. Könyvkötők részéről: *Dávidházy Kálmán*. Pintérek közül: *Asztalos István*. Szücsöktől: *Móricz András*. Sziggyártók közül: *Nagy János*. Géplakatosok részéről: *Bauer Ignác*. Kőműves-, csatorás-, fésűsök közül: *Szabó Ferencz*. Gubások részéről: *Salánki Ferencz*. Hentesek közül: *Medgyaszai Sándor*. Órás-, ékszerészek részéről: *Serli Ede*. Ácsok közül: *Bisotka Gábor*, *Szabó József*. Fazekas-kályhások közül: *Tóth Balint*. Szoba festő-, fény-mázolóktól: *Thieszen Arthur*. Építőmester-, kőművesek részéről: *Stegmüller Árpád*, *Biczó Gyula*. Lakatosok közül: *Jóna Dániel*, *Kovácsoktól: Molnár Ambrus*. Bádgosok részéről: *Preiser Salamon*. Szappanosok közül: *Polgári Márton*. Kerékgyártók részéről: *Ungvári Mihály*. Kocsigyártó szattierektől: *Riesz Henrik*. Borbélyok részéről: *Fridvalszky Rezsó*. Szürszabók képviselőiben: *Malatinzsky Ferencz*. Mészárosok közül: *Szentesi*

János. Mézes kalácsos-, sütő-, cukrászok részéről: Konrád János.

Póttagok: Csizmadia: Dobi Károly. Szabó: Weisz Sándor, Asztalos: Nagy Sándor. Festő: Zelinger Ede. Lakatos: Blaskovics Mihály. Kőműves: Károlyi Sándor. Czipész: Jakab Károly. Bádógos: Tóth Gyula. Hentes: Kovács János. Esztergályos: K. Tóth Sámuel. Aranyműves: ifju Kostya János. Kovács: Nagy József.

x Uj találmány. Legjobb a *Fáy féle* rögtön finomító és szépítő arceréme. Zsir-talan! Higányt nem tartalmaz! Egy té-gyely 1 frt, hozzá való szappan 50 kr. Deb-reczenben kapható: Dr. Rotschnek V. Emil és Tamássy-féle gyógyszerárban, valamint a készítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H. Szoboszlón.

x Figyelmeztetés! Alulírott figyelmeztetem a n. é. közönséget: kik monogramos vagy czimeres pipát vagy szipkát óhajtának karácsonyi ajándéknak készíttetni, mielőbb megrendeléseit hozzám juttatni méltóztassék, miután a tömeges megrendeléseknek csakis úgy tehetek eleget. Kiváló tisztelettel *Schwartz* tajtékpipa metsző a Bika-szálló épületében.

TÁVIRATOK.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

Baross szobra.

Budapest, nov. 20. Ma d. e. leplezték le Baross Gábor szobrát, amely a keleti pályaudvar előtt emelkedik. Az ünnepély az előre megállapított program szerint és impozáns módon folyt le. Magyarország köz és társadalmi életének minden számottevő tényezője képviselve volt az országos jelentőségű ünnepélyen, amelynek kimagasló része br. *Dániel* Ernő kereskedelmi miniszter beszéde volt. *Dániel* Ernő Baross-t, az ő nagy nevű elődjét pótolhatatlannak nevezte, akinek érez alakjához azért jár-janak a nemzedékek, hogy munkaszertetet tanuljanak tőle. A szoborra tömérdek ko-szorut helyeztek; valamennyi közül kivált a magyarországi utazók egyletének hatalmas érezkoszorúja.

Ötvenezer korona köz-czelokra.

— A debreczeni István malom alapítványai —

A félszázados jubileumra készülődő Istvánmalom részvénytársaság tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen egyhangulag és lelkesedéssel fogadták el az igazgatóság előterjesztését arra nézve, hogy milyen módon ünnepelje meg a ma-lom fennállásának ötvenedik évfordulóját. December 11 ére tűzték ki az ünnepélyt. Lesz diszközgyűlés, fényes bankett, me-lyekre meghívják a kereskedelemügyi minisztert. Megvendégelik a munkásokat. De a jubileum legszebb része, maradandó emléke az a tegnap hozott határozat a mely szerint a részvénytársaság **ötvenezer korona** erejéig közczelu alapítványokat tesz.

A gyűlésről tudósítók a következőket írja:

Népes közgyűlése volt tegnap az Istvánmalom részvénytársaságnak a va-rosháza nagytermében.

A rendkívüli közgyűlésre egyetlen tárgyat tűzött ki az igazgatóság napirendűl: az ötvenéves jubileumot. *Sesztina* Lajos elnök nyitotta meg a gyűlést s miután annak határozatképességét konstata-lta, a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Irinvi*

István jogtanácsost, hitelesítésére *Szent Királyi* Tivadar, *Novelli* Ede és *Koszorus* Lajos részvényeseket kérte fel.

Ezután dr. *Irinvi* István felolvasta az igazgatóságnak a jubileum módozataira vonatkozó javaslatát. Az igazgatóság hi-vatkoztván a malom félszázados fennállá-sának fontosabb mozzanataira, közgazda-sági jelentőségére, sikereire és hagyomá-nyos áldozatkészségére, amelyivel a köz-czelokat mindenkor istápolta, — a követ-kező javaslatokat terjesztette a közgyűlés elé elfogadás végett:

1. Határozza el a közgyűlés, hogy a malom ötvenéves fennállását december 11 én a kereskedelmi akadémia dísztermé-ben *diszközgyűléssel* ünnepli s arra az igazgatóság küldöttség útján hívja meg br. *Dániel* Ernő kereskedelemügyi minisz-tert, *Schmitt* József kereskedelemügyi államtitkárt, gr. *Degenfeld* József főispánt és *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgár-mestert. (Magán értesülés szerint a keres-kelemügyi miniszter már kilátásba helyezte az ünnepélyen való megjelenését.)

2. Határozza el a közgyűlés, hogy a jubileum emlékére **ötvenezer korona** erejéig közhasznú czelokra alapítványokat tesz; még pedig:

a., **30,000** korona alapítványt a hazai malomipar emelésére szolgáló külön *ma-lom szakiskola* létesítésére s e czélból emlékiratot szerkeszt, amely a diszközgyű-lésen felolvastatik és kereskedelemügyi miniszternek valamint a hazai malmok-nak az eszme támogatása végett meg-küldetik.

b., **Ötezer korona** alapítványt az István malom *munkásai* segélyalapjára.

c., **Ötezer korona** alapítványt a deb-reczeni kereskedő társulat által önhibájukon kívül elszegényedett és elaggott *kereske-dők számára* létesített *segélyalap* javára.

d., **Ötezer korona** alapítványt a debreczeni kereskedelmi akadémiában vég-zett olyan törekvő ifjak segélyezésére, akik gyakorlati pályára készülendő, külföldön keresnek alkalmazást magok tovább kép-zése végett.

e., **ötezer korona** alapítványt Deb-reczenben felállítandó *gyermek menedek-házra*; az alapítvány „*Erzsebet kiralyne alapítvány*” nevet viseli.

3. Határozza el a közgyűlés, hogy ezen alapítványok összegei öt jövedelmező év haszoneredményéből hasítottassanak ki. A c. és d. alatti alapítványok azonnal a kereskedő társulat kezelésé alá adatnak; az a. és e. alatti alapítványok pedig csak akkor fizettetnek ki, mikor a malom szak-iskola és a gyermek menedekház felállít-tatik.

4. Adassék felhatalmazás az igaz-gatóságnak, hogy a f. évi költségek ter-hére **5000 korona jutalmat** osztthasson ki a társaság tisztviselői között.

5. Rendezzen az igazgatóság decz. 11 dikén *diszbedet* s arra hívja meg az előkelőségeket és a malommal üzleti összeköttetésben álló gazdákat. Este pedig, vendégelje meg a vállalat munkásait.

Végül bejelentette az igazgatóság, hogy a malom történetét *Mayer* Emil igazgatóval és *Konez* Ákos városi levél-tárnokkal megíratta és ki is nyomatta.

A javaslatához legelőször *Kardos* László rész-vnyes szólott, azt kérve, hogy a tervezett szakiskolára csak azon feltétel mellett szavaztassék meg a 30000 korona alapítvány, ha Debreczenben alíttatik fel.

Szabó Kálmán igazgatósági tag szé-pen átgondolt beszédben és hosszasan vá-lasztott *Kardos* László indítványára, abból indulván ki, hogy a jubileum a hála ki-fejezése akar tenni a Gondviselés iránt, amely nagy sikerekkel áldotta meg a malom ötvenéves működését. Ez az eszme vezérelte az igazgatóságot, midőn az alapítványok tevésére nézve megállapodott. Azzal a feltétellel, amelyet *Kardos* László

kikötni kíván, koczkatatva lenne az annyira szükséges malom-szakiskola fel-állítására, amely alig képzelhető el másutt, mint a fővárosban.

Kardos László megmaradt nézete mellett s azt kérte, hogy a tárgyalások során legalább kísérelje meg az igazgatóság, hogy a szakiskola helyül Debreczen vá-lasztassék s ezt épen a vidéki emporiu-mok fejlesztése érdekében kívánja.

Mayer Emil *Szabó* Kálmán felfogá-sához hajolt s ő is úgy vélekedett, hogy kár volna a főczél sikerét a szakiskola létesítését veszélyeztetni, egy mellékezé-lért, hogy t. i. Debreczenben legyen ez a szakiskola. Annyit azonban elfogadható-nak tartott, hogy a tárgyaláson Debreczen is szóba hozassék.

Falk Lajos teljesen hozzájárult az igazgatóság javaslatához s arra kérte a részvényeseket, hogy azt egyhangulag fo-gadják el. Általános helyesléssel találko-zott *Falk* Lajos felszólalása.

Mire *Sesztina* Lajos elnök kimondta a határozatot, mely szerint a közgyűlés egyező akarattal, egyhangulag emelte ha-tározattá az igazgatóság javaslatait. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Köszönet a tanargyülésért.

Az országos középiskolai tanáregyesület debreczeni közgyűlése oly fényes sikerrel folyt le, oly kellemes emlékeket hagyott maga után a résztvevők lelkében, hogy a meleg-hangu megemlékezések és hálás köszönet-nyilvánítások egymást érik a tanárság részé-ről. Így a napokban nyújtotta át a debreczeni tanári kör a maga köszönő iratát *Simonffy* Imre polgármesternek, mint a vendéglátó város fejének, gr. *Degenfeld* József főispán-nak, mint a nagy rendező bizottság elnöké-nek és *Kiss* Áron püspöknek, mint az ev. ref. egyház lelkész elnökének. Hasonló szel-lemi köszönő levelket küldött a tanári kör az ev. ref. kollegium gazdasági tanácsának, továbbá *Márk* Endre ügyvédnek, *Oláh* Károly városi tanácsosnak és *Siegmeth* Károly állam-vasuti főfelügyelőnek.

A polgármesterhez és főispánhoz intézett köszönő iratukat teljes szövegükben itt kö-zöljük:

Méltóságos

gr. *Degenfeld* József főispán urnak,

mint az országos középiskolai tanáregyesület debreczeni közgyűlésének fogadtatására alakult rendező nagy bizottság elnökének.

Helyben.

Méltóságos Uram!

A debreczeni tanári kör a f. iskolai év-ben tartott elő gyűléséből legmélyebb köszö-netét őszinte hálájai nyilvánítja Méltóságodnak és Méltóságod útján a debreczeni művelt társadalom mindazon tagjainak, akik élükön Méltóságoddal anyai szives buzgóságot, oly igaz magyaros vendégszeretet, akkora önzet-len áldozatkészséget és oly érdeklődő figyel-met tanusítottak az országos középiskolai tanáregyesületnek f. év július havában váro-sunkban lefolyt közgyűlése iránt, hogy a köz-gyűlés tagjai, a magyar tanárság legkiválóbb képviselői valóságos ünnepnapokat töltöttek Debreczenben s a legszebb emlékeket vitték innen magukkal a haza minden részébe.

A megtisztelő szivességért és a fényes vendéglátásért már a tanáregyesületi köz-gyűlés kifejezte hálás köszönetét Méltóságod és a rendező nagy bizottság iránt, de nekünk, mint a tanáregyesület helyi körének jól esik e hálás köszönetet ismételni, egyszersmind arra kérvén Méltóságodat és Debreczen sz. kir. városa művelt társadalmát, hogy tartsák meg továbbra is becses jóindulatukat és nemes érdeklődésüket az orsz. középiskolai

tanáregyesület és a debreczeni tanári kör
íránt, maradtunk

kiváló tisztelettel és hazafias üdvözléssel

Méltóságodnak

alázatos szolgálai

Debreczenben, 1898. okt. 29-én.

Dr. Kardos Albert

Dóczy Imre

a kör titkára.

a kör elnöke.

Nagyságos

Simonffy Imre kir. tan., polgármester urnak

Helyben.

Nagyságos Uram!

A debreczeni tanári kör mindjárt a f. iskolai évben tartott első gyűlésében megragadja az alkalmat, hogy legmélyebb köszönetét és őszinte háláját nyilvánítsa Nagyságodnak és Nagyságod utján Debreczen sz. kir. városa tekintetes tanácsának és egész közönségének azon igaz magyar vendégszeretért és fejedelmi bőkezűségért, amelyben az országos középiskolai tanáregyesületnek 1898. évi közgyűlését, e közgyűlésnek több mint kétszáz tagja részesült Debreczen egész tartózkodása alatt. Debreczen sz. kir. városa ismét fényes tanujelét adta annak, a miről már századok óta híres, hogy t. i. tud lelkesedni és szeret áldozni a magyar közművelődésért, egyszersmind meg tudja és meg akarja becsülni a magyar közoktatási munkásait.

Hálás köszönetünket megújítva, kérjük Nagyságodnak s a tekintetes tanácsnak további jóakaró érdeklődését és pártfogását az orsz. középiskolai tanáregyesület s az egyesület helyi fiókjá, a debreczeni tanári kör íránt, melynek nevében maradtunk

kiváló tisztelettel és hazafias üdvözléssel
Debreczenben, 1898. okt. 29-én.

Dr. Kardos Albert

Dóczy Imre

titkár.

elnök.

CSARNOK.

Harcz a szerelemért.

Regény három kötetben.

— Fordította: **Váradi Ödön.** —

(Folytatás.)

21.

Es az ő hiúságának hízelt volt, bár a legrosszabbat is beszéltek volna felőle.

Őt perczel a vonat indulása előtt, a mint Archie épen egy szegletében a vasuti kocsinak elhelyezkedett, Mrs Digby megkopogtatta az ablakot.

Majdnem kedve kerekedett, hogy e feletti haragjában valami kemény kifejezésre fakadjon.

— Azt hiszi talán, hogy utazása végéig elfogom kísérni — mondta Mrs Digby magában egy észrevehetetlen mosollyal — s oly tiszteletet tanusít irántam, elretentve az utazástól, ne hogy újra vele menjek.

A neveletlen fráter nem sejtí, hogy még jóval fiatalabb embert is elkábítottam s jövőre is ezt szándékozom tenni.

— Hát mást gondolt? — kérde Archie mialatt az ablakot leboosátá.

— Oh nem, csak valamit elfelejtettem. Őn azt mondta, egy pár kelet Indiából való barátjával fog találkozni. Talán vannak köztük olyanok is, — kiket ferjem utján én is ismertem?

Alig hiszem. Barátom — neje Colchester — még nagyon fiatal.

Nem régen betegsége folytán elbocsátották s most Grey hadnagy társaságában érkezik, ki szabadságot kapott.

— Köszönöm. Boosánat, hogy háborgattam.

Mr. Ravel örvendett, hogy a vonat végre elindult, mert egyre attól tartott, hogy e tolakodón a legutolsó pillanatban megjelenik s vele szemben fog helyet foglalni.

Az özvegnő most azon törte a fejét, minő bánásmódot tanusítson Miriám iránt, hogy ezt megtehesse, legtanácsosabbnak tartotta, hogy Rylanba utazzék.

— Más ruhában kell öltöznöm — mondta, fekete, vagy szürkébe, s még valóságosabbnak kell magam színelnem, mint minő Miss Bond, mert ezt csak ily módon tehetem barátommmé, különben a dolog nem oly sürgős. Grey hadnagy még nem érkezett meg Southamptonban s így Mrs Digby még szabadon rendelkezett idejével.

Gunter tábornok önzésében atyáskodó barátja gyanánt tűnt fel neki, de apró kedvtelésében nem akadályozta.

Ő tehát a legdrágább szállodába ment s itt felkeresték boldogult férje régi indiai barátjait.

Nagyon természetes volt tehát, hogy egy tiszt özvegye egy ily katonai városban egészen otthonosan érezte magát.

Archie Ravel Southemptonba kényelmesen indult meg.

A hajó, melyekkel ő fiatal barátját Colchestert várta, huszadikára volt beérkezendő, ma 18 ika volt.

Archie nem volt kedve ahhoz, hogy egy unalmas városban 24 vagy 30 órát a lehetőleg unalmasabb foglalkozás között, tudniük, hogy valakire várjon, töltsen.

— Ha a hajó a jövőhéten újra visszatérne Indiába, s engem fölszólítának, hogy utazzam azon, ugy nem igen vonakodnám.

Itt nem találom jól magam.

S azután vagy századszor újra megfontolta, mily másképp lett volna mindez, ha Miriám őt szerette volna, s fájdalmas sóhajtásra fakadt, mialatt Sir Henry boldogságára s a saját maga unalmas egyedülletére gondolt.

De a hajó mégis hamarabb érkezett meg valamivel, mint a menyire ki volt tűzve.

Mert az utazás szokatlanul gyorsan és kellemesen ment végbe.

Talbot Greynek utközben beteg társa, egy fekete szemű, karesu ifju ápolásával, ki alig 20 éves, kellett foglalkoznia.

Egészséges állapotban is jó barátok voltak, de ez utazás alatt e barátság még bensőbbé — vált.

Frank Colchester enthusiasmmal volt eltelve, mert ilyen leleksedést ébresztett benne a fényes hadi pályára való emlékezés.

Indiában volt tiszt, a gavallér barátok körében a mulatságoknak, szép aszszonyoknak élt.

Természetes, hogy e mulatás kártékonyan hatott a még 18 éves ifjunak még csak fejlődő szervezetére s teljesen tönkrement volna, ha Talbot Gergely meg nem menti.

Talbot hozzá csatlakozott első sorban s jótékonyan hatott reá saját példája által.

Benne nagy mértékben volt önbizalom s függetlenség, ment a maga utján, nem törődve vele, tetszik-e ez másnak a vagy sem.

Nem kártyázott, nem ivott, s szeretettjére való gondolat visszatartá attól, hogy valami felvilági hölgyhöz csatlakozzék, a mi az Indiában élő európaiak között napi renden volt. Minden lehető megtehetett, hogy Frank Colchestert megmenthesse.

— Szabadságot kérek, Frak — mondta. — Itt nem tetszik nekem a szolgálat s ha újra Angliában leszek, vagy lemondok, vagy áthelyeztetem magam. Legjobban tennéd, ha kísérel barátom.

— Ah igen szívesen tenném — viszonozá Colchester örömmel. Nekem se tetszik nagyon az itteni szolgálat. Eléggé magával sodort.

— Magával sodort! — gondola Grey résztvevőleg. Szegény barátom! Ha veled nagy változás nem történt volna, egy évet se élsz még. A helyett, hogy egész csomó cigarettát szívnál s kártyáznál, inkább szükségelnéd egy anya gondos ápolását. Ha csak lehet, hazaviszlek.

Meg is tette.

Nem volt nehéz Colchester számára engedélyt kieszközölni.

Az orvosok kinyilatkoztatták, hogy nem tudja elviselni az éghajlatot s így megengedték neki, hogy hazájába visszatérjen.

Az utazás reá nézve nagyon fárasztó volt. Mellbeteg volt s Talbot Grey sok éjt virrasztott mellette.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyószám 52. Bérlet 43-ik szám „A.”

Ma hétfőn, 1898. évi november 21-én:

A fekete rigó.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Nádfalusi Endre, gróf	— — —	Odry Á.
Fenyő Boldizsar	— — —	Székely S.
Anna, a felesége	— — —	F. Csigaházy
Margit)	— — —	Fai F.
Sárika) leányaik	— — —	R. Serfőzi
Zsólyomi Tamás, bíró	— — —	Bartha I.
Örzse, a felesége	— — —	Kiss Irén.
Miklós, a fiók	— — —	Csáky F.
Szelid Garzson, ispán	— — —	Sziklai M.
Czinczér Lenczi segédjegyző	— — —	Szentes J.
Senki Miska	— — —	Rubos Á.
Julesa, cseléd	— — —	Bárdos I.
Vérese Panna	— — —	Csügényi V.
1-ső) inas a grófnál	— — —	Szabó S.
2-ik) inas a grófnál	— — —	Herezegh S.

Holnap kedden, november hó 22-én:

Mozgó fényképek.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Foulard-selyem 65 krtól

— 3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat s színekben —

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak, postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(os. és kir. udvari szállító.)

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás.

NŐI DIVATÁRU és FELÖLTŐ ÜZLETEMET

végképen megszüntetem, a végett a még raktáromon levő ujonnan érkezett nagymennyiségű divatárukat, felöltőket és bundákat a mai naptól kezdve minden elfogadható áron végképen kiárulom. Ajánlom ezen kedvező olesó bevásárlási alkalmat a tisztelt közönség figyelmébe.

ROTT L.
Debreczen, Főpiacz.

Raktáron vannak fekete és színes ruhakelmék és selymek, flanell, kazán és mosóelezek. Karton, batist és atlasz-szatinok, posztó, berliner és selymekendők, ágy- és asztalterítők, Szatin és atlaszpaflanok, vászon és sifonárúk, plüsch, bársony valamint **különböző ruhadiszek és hozzávalók.** Női és gyermekfelöltők, plüsch-kabátok, szőrmegallérok és bundák dúsválasztékban **feltűnő olcsó árban.**

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

ROTT L. Debreczen, Főpiacz.

Hatóságilag engedélyezett
végkiárulás
az üzlet teljes felosztása miatt a raktáron levő: vásznak, bélésárúk, kanavásznak, ruhaszövetek, selymekelmék, nap- és esernyők, függönyök, szőnyegek, miderek, velezek, cretonok kötények, kész fehéreműek, paplanok, abroszok és szerviettek, valamint mindenemű divatárucikk a **beszerzési áron alul** adatnak el.

Minden vásárlás csak felárba kerül
Ezen rendkívül kedvező bevásárlási alkalmat a t. érdeklődők figyelmébe ajánlja tisztelettel
Besenczky Kálmán
Debreczen, 1000 15-13
a Bika szállodával szemben.

Haszonbérbeadási árverés.

Néhai Pfanschmidt Kálmán debreczeni volt lakostól a debreczeni ev. ref. collegium által örökölt, a Szepes-pusztán fekvő 40 hold 528 □-öl területű, eddig Őri Mihály által haszonbérrelt tanya-föld, a collegiumi pénztári hivatalban **folyo év november 22. napján d. e. 11 órakor** megtartandó árverésen az 1899. évi december 31-től számított hat egymást követő évre haszonbérbe adatik. — Árverelni kívánók kötelesek az árverés kezdetén 350 frt bánatpénzt beszállgatni.
Debreczen, 1898. november 8.
Collegiumi ügyész hivatal.

Civis Naptár
az 1899. évre
változatos tartalommal, képekkel, debreczeni czimtárral, kapható a Csokonai-nyomda és kiadó-részvénytársaságnál, minden könyvkereskedésben és tőzsdében.

Örök áron eladó vagy bérbe kiadó
az Elepi-pusztán ugynevezett Fertői-lapos
48 és fél nyilas
szántó és legelő föld.
Értekezhetni felőle Riekl József Zelmos üzletében, vagy a tulajdonos **Özv. Fabriczius Gézánná** Széchenyi-utca 31. 681-3-2

Vasuti menetrend.
Érvényes 1898. október hó 1-től.

Sz. v.	Gy. v.	Tv. sz.	Sz. v.	Sz. v.	Tv. sz.	Állomások.	Tv. sz.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	
1708 I-III.	1702 I-III.	1754 II-III.	1706 I-III.	1710 I-III.	1712 II-III.			1741 II-III.	1709 I-III.	1707 I-III.	1723 I-III.	1713 II-III.	1708 I-III.	1705 I-III.
9.15	2.15		7.05			ind. Budapest k. p. u.	érk.			5.45	6.20		1.50	8.10
2.29	6.00		1.31	4.06	6.05	ind. Püspök-Ladány	érk.	5.13	9.45	11.28	1.28		9.48	1.45
3.36	6.50		2.40	5.14	7.40	érk. Debreczen	ind.	3.37	8.15	10.27	12.09		9.01	12.36
5.18	8.20			9.42	9.42	érk. Nyiregyháza	ind.		6.43	6.46			6.41	10.55
7.07	10.30			11.26	11.26	érk. Szerecsen	ind.		5.13	5.13			5.30	9.07
6.58				8.52	8.52	érk. Bud-Szt-Minály	ind.		3.25	3.25			6.29	
6.15						érk. Nagy-Léta-Vértes	ind.						6.29	
	11.35					ind. Füzess-Abony	érk.							
3.56	6.55	8.20	3.00	5.22		ind. Debreczen	érk.		6.54	10.12		7.54	8.54	12.16
4.58	7.8	9.47	4.01	6.35		érk. Kérmihályfalva	ind.		5.35	9.14		6.36	8.13	11.17
9.09						érk. Vagyvárad	ind.			5.40				6.50
	5.10	5.40	4.11	6.58		ind. Kérmihályfalva	érk.		9.09	9.06		6.22	8.12	11.09
6.03	8.14	11.15	5.04	8.15		érk. Nagy-Károly	ind.		5.09	8.15		5.18	7.41	10.17
			10.17			érk. Zilah	ind.		4.05	3.01				4.00
						ind. Zilah	érk.		9.18	3.01		10.17		
6.11	3.01	3.01	5.14	8.30		ind. Nagy-Károly	érk.		3.57	8.07		5.13	7.39	10.14
6.39	8.34	12.04	5.41	9.04		érk. Gilvács	ind.		3.23	7.39		4.38	7.21	9.47
6.40	8.35	12.05	5.42	9.09		ind. Szatmár	érk.		3.22	7.37		4.35	7.20	1.46
7.08	8.58	12.46	6.11	9.50		érk. Nagy-Bánya	ind.		2.47	7.09		4.00	6.59	9.18
10.41			10.22			ind. Fehér-Gyarmat	érk.			3.25			10.22	5.50
3.25				5.50		ind. Szatmár	érk.			10.41			10.22	6.15
9.22			11.09			ind. Kérmihályfalva	érk.			4.20			11.09	6.15
4.10			6.23	11.49		ind. Szatmár	érk.			4.20			11.09	6.15
8.27	9.51	Sz. v.	7.36	1.10		érk. Kérmihályfalva	ind.	Gy. v.	2.42	6.57			6.58	9.10
10.28		1712 I-III.	9.52	4.42		érk. Bátor	ind.	1703 I-II.	1.22	5.49			6.08	7.57
6.55		1-III.	5.39	2.57		ind. Bátor	érk.		10.28	2.57			6.08	7.57
8.49	9.58		3.50	7.48		ind. Kérmihályfalva	érk.		2.24	10.28			6.08	7.47
10.14			6.21	9.14		érk. Taraczköz	ind.		12.18	4.45	5.37			6.29
10.15			6.30	9.15		érk. M.-Sziget	ind.		10.58	2.24	4.17			6.28
10.50	11.25	7.20	9.50	6.50		érk. Akna-Szlatina	ind.		10.57	2.22	4.16			6.00
			2.26			érk. Kis-Boeskö	ind.		10.30	1.35	3.50			4.50
						ind. M.-Sziget	érk.							
			5014 I-III.	1726 I-III.		ind. Sziget-Kamara	érk.							
			1-III.	1-III.		ind. Nagy-Boeskö	érk.							
			4.00	10.00		érk. Kis-Boeskö	ind.							
			4.07	10.07		érk. Kérmihályfalva	ind.							
			4.12	10.08		érk. Nagy-Boeskö	érk.							
			4.48	10.38		érk. Kis-Boeskö	ind.							
			4.58	10.39		érk. Kérmihályfalva	érk.							
			5.09			érk. Kérmihályfalva	ind.							
				1.30		érk. Kérmihályfalva	ind.							

* Budapest k. p. u. Püspök Ladány között az 1708. sz. személyvonatnál, Püspök-Ladány Nagy-Károly között az 1706. és 1707. sz. személyvonatoknál naponta, továbbá Debreczen-Püspök Ladány között az 1705. sz. személyvonatnál minden kedden a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.
„Csokonai” nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1898.